

El Torroja: 40 anys fent escola

Arribo al col·legi que tot just és l'hora del pati. Esquivo una pilota despistada mentre vaig caminant cap a l'últim pavelló. Allí hi ha la sala de professors i el despatx de la directora. He quedat amb ella per parlar dels 40 anys del col·legi. Està enfeïnada. Una reunió darrere l'altre. Entro a la sala de professors, que és un viver de gent. És l'hora del cafè. Avui una mestra fa anys. Em conviden a pastes. Mentrestant vaig mirant els retalls de premsa que tenen penjats al tauler: fotocopiats i ampliats diversos articles apareguts els darrers dies als diaris. Que una escola faci 40 anys és notícia, una bona notícia.

Entren la Maria Jesús Farlet, l'Esteve Carreté i el Juanjo Manzaneres. Fa anys que estan jubilats, però encara passen regularment per l'escola per veure els seus antics companys i donar un cop de mà. Amb el Juanjo comentem els articles publicats els darrers dies sobre el Torroja i parlem de l'entrevista que li vam fer fa un parell de mesos a *El Pont de Fusta*: una amalgama dels seus records com a membre del consell de redacció de la revista

i de la seva llarga experiència com a docent. Va arribar a Vila-seca a mitjans dels anys 70 per fer classes al Torroja i s'hi va trobar amb el fenomen de la immigració lligat al del baby boom. Calia atendre a molts alumnes i moltes necessitats, entre elles l'aprenentatge del català. Va ser llavors quan l'Olga Xirinaacs, l'escriptora, es va convertir en la primera mestra de català del Torroja. Mentre recordo aquella conversa arriba la directora i em fa passar al despatx.

Grup de noies de 8è del curs 1974-75. Foto cedida per Dolores Àlamos

Al despatx de la directora

La Carme Negrillo em comença a ensenyar fotografies antigues, un dossier informatiu i tot de materials que han anat recopilant durant les darreres setmanes per preparar el 40è aniversari de l'escola. Hi surten els noms d'ex-alumnes "il·lustres" com l'alcaldé Josep Poblet, Joan Maria Pujals, la ciclista Helena Casa o la soprano Alba Forasté...

Tot parlant ens reunim als orígens del Torroja. Era l'any 1965. El poble creixia amb l'incipient fenomen de la immigració. L'escola de la plaça dels Estudis havia quedat petita. Calia fer-ne una de nova. Era l'època de l'alcaldé Pere Molas. El padri de la iniciativa va ser Antoni Torroja i Miret, matemàtic, enginyer tècnic, mecenes i fill predilecte del poble. Ah... i tiet-avi d'Ana Torroja, l'excitant de Mecano!

Inicialment es van construir dos pavellons: un per les classes dels nens i un altre per les nenes. Aviat el nombre d'alumnes va ser tan important que va caldre ampliar les instal·lacions. El Torroja va arribar a tenir mil alumnes. Uns 40 per classe. Tot i l'ampliació ja no hi havia prou espai al centre per encabir-los a tots i van començar a proliferar aules disperses pel poble. I després... fa 27 anys va néixer el Sant Bernat, la segona escola del Torroja.

Ara al Torroja hi ha 360 alumnes i 28 professors. La realitat educativa és una altra. Els alumnes més grans són els de sisè, els que

Primer claustre de professors, 1965. Foto cedida pel CEIP Torroja

tenen 12 anys. Menys estudiants i més espais. Alguns s'han reconvergit en laboratoris, tallers, ludoteca, aules d'idiomes i fins i tot un petit museu. Amb la directora anem desgranant els múltiples projectes que tenen en marxa, entre els quals destaca el pla estratègic per fomentar competències bàsiques com el llenguatge i les matemàtiques i un programa d'estimulació pel gust a la lectura. A més el proper curs crearan una tercera línia de P-5. L'any 2000 va néixer molta gent.

L'hora del pati ja s'ha acabat i nosaltres encara seguim al despatx. Juntes repassem el programa d'actes que han preparat per l'aniversari. Encara s'han de concretar les dates, però està clar que volen fer moltes coses. Abans que s'acabi el curs es farà una sortida a peu pel terme de Vila-seca amb el professor Juanjo Manzaneres, per recordar la tradició excursionista que ell va impulsar. L'Associació de Pares i Mares d'alumnes farà una festa dels 40

El Torroja

anys i els alumnes visitaran la casa d'Antoni Torroja i Miret, al carrer Verge de la Pineda.

Al mes de setembre, amb l'inici de curs, es farà una xocolatada i l'acte institucional de celebració dels 40 anys, acompanyat de la inauguració de les obres de millora al centre. I, molt important, també es farà un sopar de germanor.

Els racons secrets de l'escola

Surto del despatx de la directora amb una allau d'informació i un carregament de fotos. Les classes fa uns minuts que s'han acabat. Abans de marxar vull saludar dues de les professores que porten més anys al Torroja, entre d'altres mobius, perquè també en van ser alumnes: la Maria Teresa Roigé i la Maria del Carme Poblet. Entro al pavelló on hi ha la classe de parvulari. Podria haver-hi entrat amb els ulls tancats i hauria sabut on era. Aquella olor tan característica que ens transporta a la infantesa... Com la podríem definir? Una barreja de pegament, guix i colors. A les parets papallones, flors, lletres...

Entro en una de les classes on asseguts en unes cadenes minúscules em trobo amb la Maria Teresa i un col·lega seu. Estan preparant materials. La meua arribada és l'excusa perfecta per fer una petita pausa en el treball. La Maria Teresa em vol ensenyar de totes totes el museu que tenen al col·legi. El seu artífex, el Juanjo Manzanarés.

Entrem al laboratori que hi ha al primer pavelló. Exposats en vitrines hi ha multitud de fòssils i minerals recollits per professors i alumnes durant les seves sortides a la muntanya, una manera pràctica i efectiva de conèixer el territori i aprendre ciències naturals. Totes les peces amb les seves pertinents targetes identificatives escrites a mà i un tant polsoses pel pas del temps. Ara l'ajuntament està estudiant crear una beca per tal de catalogar acuradament tot aquest material i poder habilitar el laboratori per les visites.

L'aula de Babel

Deixo que la Maria Teresa torni a la feina i em colo al pavelló on hi ha l'aula d'acollida. Allí hi ha la Maria del Carme i un dels seus alumnes que s'ha quedat jugant a l'ordinador. A les parets, dibuixos reproduccions de petits diàlegs bàsics en català, mapes on cada alumne ha marcat el seu país... i a l'entrada un cartell amb fórmules de salutació escrites en diferents idiomes. "Ara ens falta l'italià", explica la Maria del Carme.

L'aula d'acollida dona servei a una vintena d'alumnes nouvinguts, que necessiten fer una immersió ràpida per aprendre a comunicar-se en català. N'hi ha del Marroc, d'Anglaterra, de Xina, de diversos països sud-americans. Un petit Babel infantil.

La Maria del Carme m'ensinya els materials amb què treballen. Hi ha els de tota la vida: llibres, fitxes per aprendre vocabulari, poemes (ara n'estan treballant sobre les flors), però també disposen de nous sistemes: programes informàtics, amb que els nens s'habituen a llegir i escoltar el català. M'ensinya com funciona. Són molt visuals. Escoltem una breu explicació sobre els elefants, mentre un elefant es passeja per la pantalla i després responem les preguntes.

Tanquem els ordinadors i posem les cadires sobre la taula. No ens podem encantar. Ja és l'hora de dinar i a les tres i torna a haver classe.

A ca l'Elvireta

Surto de l'escola amb la sensació que m'ha quedat alguna tecla per tocar. Vull parlar amb algun ex-professor. Truco a l'Elvira Rovira i em convidada a visitar-la a casa seva. L'Elvireta, tothom la coneix així, va començar a fer de mestra a Vila-seca l'any 1953, encara a l'escola de la plaça d'Estudis. Allí treballava amb la senyoreta Savé, dona Manuela i el senyor Roig. Després es va incorporar al Torroja, com a mestra de pàrvuls interina, les oposicions no se les va treure fins que va tenir 50 anys.

Parla dels alumnes amb molt d'afecte. Alguns són per ella gairebé com a fills, perquè els va fer de professora durant molts cursos, fins a quart. M'explica que precisament ara està esperant la visita d'una ex-alumna, que avui en dia ja és àvia!

A l'Elvireta li agrada l'ensenyament basat en la intel·ligència emocional, la implicació amb l'alumne. Es mostra orgullosa d'haver aconseguit que els seus estudiants no fessin faltes d'ortografia. La llengua i les matemàtiques són per ella els punts de l'educació. L'estratègia: combinar noves i velles tècniques docents. L'Elvireta m'explica que el Torroja és com la casa parala de la qual han sortit totes les altres escoles del municipi.

A la conversa van sortir noms dels professors i professores amb qui va compartir feina durant tant de temps: la Lídia, el Miquel, la Felisa, el Prado, la Carmina... No acabaríem mai. També desgranem els noms d'alguns dels directors: el Rodon, el Miquel Beltran. S'atura especialment en parlar del senyor Vicenc, el primer director del centre. Ell va ser qui va crear els menjadors i un impulsor de l'activitat cultural al col·legi i al poble. Durant els seus primers anys, el Torroja va ser seu de l'Agrupació cultural, l'esbart dansaire i el cor Nova Unió.

Mentre parlem m'ensinya un quadre que recull un seguit de fotos de la seva festa de jubilació. Hi veig moltes cares conegudes, però 13 anys més joves. En aquestes fotos, de fet, hi ha recollits els 40 anys d'història del Torroja, i per tant d'una part molt important del poble.

Acte de colocació de la primera pedra. Foto cedida pel CEIP Torroja